

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна
(діалектологічно-етнографічно-соціолінгвістичн
а) практика

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Польська мова і література

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.033 Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша - польська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Навчальна (діалектологічно-етнографічна) практика
Викладач (-і)	канд. філолог. наук, доцент Лазарович О.М.
Контактний телефон викладача	59-60-63
E-mail викладача	olha.lazarovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1404
Консультації	Консультації проводяться за графіком кафедри слов'янських мов
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>На лекціях та практичних заняттях з польської діалектології увага зосереджувалася на фонетичних, граматичних та лексичних особливостях польських діалектів, аналізувалися та порівнювалися діалектні тексти з різних регіонів. Навчальна (діалектологічно-етнографічна) практика передбачає ознайомлення з територіальними особливостями польської мови та польськими говірками на території Польщі або західної України, де компактно проживають поляки. Важливим під час діалектологічно-етнографічної та соціолінгвістичної практики є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) формування умінь і навичок збирати, аналізувати й описувати мовний матеріал; розширення лінгвістичних та культурологічних знань студентів; 2) створення бази діалектних текстів як матеріалу для подальших досліджень для курсових, бакалаврських та магістерських робіт; 3) набуття навиків соціолінгвістичних досліджень. <p>При вивченні польської культури, історії, мови, етнографії особливу увагу потрібно звертати на специфіку культурних окраїн. Тому організація і проведення навчальної практики є дуже важливим. Історично зумовленим слід вважати і те, що поляки в Україні були неоднорідними у соціально-етнічному плані, у межах українського етнічного масиву сформувалися найбільш чисельні польські етнорелігійні громади. Окремою культурою можна вважати культуру етнічних поляків та лемків, які локально проживають на території західної України</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Ознайомлення здобувачів вищої освіти з територіальною диференціацією польської мови, тими діалектними явищами, які потрібні для більш глибокого розуміння теоретично-наукових основ літературної польської мови та її історії; набуття практичних вмінь та навичок, пов'язаних із збиранням діалектологічного, етнографічного та соціолінгвістичного матеріалу, його систематизацією, аналізом, класифікацією та лінгвістичною інтерпретацією; вивчення традицій, звичаїв, побуту та культури мешканців досліджуваної місцевості; вивчення мовних біографій польськомовного населення в окремих регіонах; оволодіння основними методами і прийомами дослідження та отримання наукової інформації</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з історії та діалектології польської мови.

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди польської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів

Результати навчання:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати, систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання і самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, історію польської мови, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди польської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами під час розв'язання складних проблем у професійній діяльності в галузі польської, англійської та української філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	
практичні	
Самостійна робота	90 годин

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /

			вибірковий
4	035 Філологія	II	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		Лекції	Практичні
			Само-стій на робота
I. Організація практики. Настановча нарада, на якій студенти ознайомлюються з конкретними завданнями на час практики, з програмою практики, із змістом і формою звітності за практику			2
II. Основна частина.			
1. Ознайомлення з місцевістю та складання паспорта населеного пункту: назва населеного пункту (офіційна, неофіційна), етимологія назви, район, область; дата заснування; історія заселення (дозаселення); відда-леність від адміністративного центру, залізниці, автостради; наявність школи, костелу, церкви, промислових підприємств, культурних закладів; кількість мешканців, їх рід занять, вікова та національна характеристика; до якого наріччя належить			4
2. Вибір інформаторів, їх характеристика: вік, стать, освіта, рід занять. Оповідач повинен також бути знавцем матеріальної і духовної культури своєї місцевості. Інформатори повинні бути корінними мешканцями населеного пункту, народженими від корінних жителів; такими, що не залишали населений пункт на довгий час, поляками за національністю, різного віку та статі			4
3. Опитування інформаторів за спеціально розробленим питальником (відповідно до методичних рекомендацій). Збір та запис текстів на аудіоносії. Запис текстів з аудіоносіїв на папір за допомогою напівфонетичної транскрипції та їх аналіз за схемою			20
4. Ознайомлення з матеріальною та духовною культурою: а) поняття матеріальної та культурної спадщини. Матеріальна культура. Поселення та житло. Інтер'єр та його елементи. Господарський двір. Народний одяг. Їжа та харчування. Заняття: землеробство, скотарство, рибальство, мисливство та інше; б) духовна культура. Громадський побут і звичаї. Сім'я і родинна обрядовість. Народна медицина і народні методи лікування. Фітотерапія. Аналіз зібраного матеріалу			20
5. Мовні біографії мешканців. Індикатор адаптації населення до змін соціально-культурних та історичних реалій. Поняття мовного портрету мешканців прикордонних регіонів. Сучасні напрямки			20

соціолінгвістичних досліджень Івано-Франківщини. Аналіз зібраного матеріалу			
6. Перенесення матеріалу з аудіо носіїв на папір. При необхідності, студенти можуть звернутися до мультимедійного путівника з польської діалектології, де можна почерпнути зразки аудіо записів за допомогою напівфонетичної транскрипції. Див. <i>Dialekty i gwary polskie. Kompendium internetowe pod red. Haliny Karas.</i> Режим доступу: http://www.dialektologia.uw.edu.pl/index.php			12
7. Підготовка звітної документації			4
III. Підведення підсумків практики	–		4
Разом годин за семестр			90
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. "Види контролю" Положення про організацію освітнього процесу та розробки основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника) (Редакція 7) (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.). Загальні 100 балів включають: 30 балів – аудіо матеріали та їх запис напівфонетичною транскрипцією; 15 балів – письмовий звіт; 15 балів – фотографії та ілюстративний матеріал, що засвідчує роботу студента; 20 балів – паспорт населеного пункту, опис матеріальної та духовної культури польсько-мовної гро-мади; 20 балів – мовні біографії мешканців досліджуваного населеного пункту		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою практики форм роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 50 балів.		
7. Політика курсу			
1. <i>Академічна доброчесність.</i> Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ .			

2. Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової перед вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», введено в дію наказом ректора [№ 417 від 03.07.2023 р.](#) Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням:

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховуються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Dialekty i gwary polskie. Kompendium internetowe pod red. Haliny Karaś. Warszawa, 2010. Режим доступу: <http://www.dialektologia.uw.edu.pl/index.php>
2. Karaś H. (red.). Gwary polskie. Przewodnik multimedialny. Warszawa, 2009. Режим доступу: <http://www.gwarypolskie.uw.edu.pl/>

Викладач Ольга ЛАЗАРОВИЧ